

Det nyliberala angreppets effekter

på arbetskraftsinvandring, flyktingpolitik
och samhällsklimat

En studie i ansvarslöshet, feghet och dumhet

”För det första måste vi ha en reglerad invandring, det har jag alltid varit anhängare av. Alltså att vi på ett rimligt sätt, kvantitativt, kan bemästra problemet. För det andra att vi för en konsekvent jämlikhetspolitik. Om någon av dessa två förutsättningar brister, riskerar vi att få svåra problem”.

Olof Palme, intervju i tidskriften *Invandrare & Minoriteter*, 1977

Arbetarpartiet

Ingress: Det nyliberala angreppet på Sverige 2006 och framåt

De fyra traditionella borgerliga partierna i Sverige vann valet 2006. Deras politiska program innebar en kraftig skärpning av den nyliberala politiken på en rad områden. Det handlade bland annat om väldiga skattesänkningar och privatiseringar samt sänkt ersättning vid arbetslöshet.

Det nyliberala angreppet på samhället innebar även en dramatisk brytning med såväl arbetskraftsinvandringspolitiken som med flyktingpolitiken – båda etablerade sedan lång tid tillbaka. Det som följde var en rad angrepp på fackföreningarnas ställning – bland annat genom en aldrig tidigare skådad liberalisering av arbetskraftsinvandringen. Förändringarna av flyktingpolitiken medförde bland annat att arbetsmarknaden, bostadsmarknaden och utbildningssystemen förlorade förmågan att integrera de utlandsfödda och deras barn – något som hade fungerat på ett anständigt sätt tidigare.

I delarna ett och två syftar vi till att beskriva viktiga inslag i den nyliberala politik som i grunden kom att förändra både arbetskraftsinvandringen och flyktinginvandringen i Sverige. I den avslutande tredje delen är syftet att göra en kort beskrivning av de politiska konsekvenserna av dessa förändringar – förändringar som har fått konsekvenser för hela det svenska samhället.

Del ett: Den nyliberala arbetskraftsinvandringen

Vi ska belysa effekterna av den nyliberala politiken när det gäller arbetskraftsinvandringen. Vi börjar med att titta på siffrorna i tabellen nedan.

Tabell: Antal uppehållstillstånd för utom-europeiska arbetskraftsinvandrare med anhöriga

År	2005	2010	2019
Tillstånd icke-EU/EES-medborgare	5 985	21 509	43 242

Källa: Migrationsverket

Utbudspolitik och antifacklig lagstiftning

Som framgår av tabellen utfärdades det under år 2019 över sju gånger så många uppehållstillstånd, till utom-europeiska arbetskraftsinvandrare med anhöriga, som under året 2005. Siffran för året 2010 visar att den trendmässiga ökningen har pågått under hela 15-årsperioden. När det gäller medborgare från Europa (EU/EES) saknas tillförlitlig statistik. Skälet är att det, sedan 2014, inte är obligatoriskt för dessa att registrera sig hos Migrationsverket.

Utbudet av arbetskraft ökades ...

Till de mest negativa resultaten av den sjufaldiga ökningen av uppehållstillstånd för utomeuropeiska arbetskraftsinvandrare med anhöriga hör att det tidigare fackliga inflytandet över arbetskraftsinvandringen i Sverige har avskaffats. Tidigare har de svenska fackförbunden, i praktiken, kunnat säga nej till en begäran från ett företag att få ta in arbetskraft till landet - om det inte rådde brist på arbetskraft. Denna, en de facto, facklig vetorätt innebar att fackföreningarna kunde förhindra dumpning av löner och övriga arbetsvillkor i de branscher där det redan rådde inhemsk arbetslöshet. Beslutet att avskaffa fackens inflytande över arbetskraftsinvandringen fattades 2008. Bakom beslutet stod de fyra partierna i den nyliberala borgerliga regeringen samt Miljöpartiet.

... och de antifackliga lagarna skärptes

Året 2010 stiftade samma nyliberala borgerliga regering den s.k. Lavallagen. Detta för att gå arbetsgivarna till mötes efter att facket tidigare hade vidtagit stridsåtgärder riktade mot ett lettiskt byggföretag. Detta företag hade betalat ut lägre löner än vad som gällde i det lokala kollektivavtalet i Stockholmsområdet. Dessutom hade företaget, precis som Tesla, vägrat teckna kollektivavtal överhuvudtaget. Den nya lagstiftningen gjorde det *olagligt* för fackföreningar att vidta stridsåtgärder riktade mot utländska företag i syfte att kämpa för högre löner än de minimilöner som angavs i de centrala kollektivavtalen. Den s.k. Lavallagen sätter i praktiken en övre gräns för vilka löner och övriga arbetsvillkor som svenska fackförbund får kämpa för när det gäller utländsk arbetskraft som arbetar i Sverige.

ILO (International Labour Organization) har slagit fast att denna lagstiftning strider mot ILO:s konventioner eftersom den begränsar fackens möjligheter att ta strid för att teckna kollektivavtal med utländska företag. Den nyliberala borgerliga regeringen struntade emellertid i ILO. Nyliberalernas mål var att stötta företagets strävan att pressa ned den fackliga anslutningsgraden och lönenivåerna.

LO har betecknat det nya systemet för arbetskraftsinvandring som *"ett av de mest liberala i västvärlden"* och *"det mest avreglerade inom OECD"*. Den nyliberala politiken ledde till djupgående förändringar på arbetsmarknaden genom att makt överfördes från anställda till arbetsgivare. Det finns idag många exempel på hur invandrad arbetskraft utnyttjats under slavliknande förhållanden inom sektorer som bärplockning, skogsplantering, städning, e t c. Parallellt med de tilltagande problemen på arbetsmarknaden har ett växande skuggsamhälle fötts fram i vilket tusentals illegala, och halvt illegala, invandrare utnyttjats på olika sätt. Denna utveckling slår mot både arbetarna och de företag som följer lagar och avtal.

Det som krävs är att fackföreningarna tar strid för att behålla och återta sina tidigare uppnådda positioner på arbetsplatser och på arbetsmarknaden som helhet. Det kommer att krävas kamp både mot dagens regering och dess allt mer antifackliga lagstiftning, men även mot en framtida S-ledd regering, om fackföreningarna ska kunna återerövra sitt förlorade inflytande över arbetskraftsinvandringen. Det kommer att krävas kamp mot allt militantere arbetsgivare om facken ska kunna organisera den stora, och ökande, andel av arbetskraften som idag inte är fackligt ansluten.

Det paradoxala med situationen under den nyliberala borgerliga regeringen som styrde Sverige under perioden 2006-2014 var att de problem som denna regering skapade på arbetsmarknaden till slut blev så stora att denna regeringen själv tvingades att ändra reglerna. Detta skedde vid upprepade tillfällen under åren 2011-2014. Under denna period stod fackföreningarna helt och hållet vid sidan av utvecklingen. Hittills har den nyliberala kontrarevolutionen på arbetsmarknaden, bestående av ett ökat utbud av billig arbetskraft i kombination med antifacklig lagstiftning, varit framgångsrik.

Del två: Nyliberalernas katastrofala experiment med fri invandring

Vi inledde med påståendet att det nyliberala angreppet på samhället bland annat innebar en dramatisk brytning med både den tidigare förda arbetskraftspolitiken och flyktingpolitiken. Vi har redovisat effekterna av den nya nyliberala arbetskraftsinvandringen. Denna medförde djupgående förändringar på arbetsmarknaden. Vi ska nu redovisa effekterna av den nyliberala flyktingpolitiken. Denna fördjupade ytterligare förändringarna på arbetsmarknaden men innebar även djupgående förändringar av bostadsmarknaden, utbildningssystemet samt av samhället i stort.

För att visa hur dramatisk den nyliberala regeringens brytning var med den tidigare förda flyktingpolitiken krävs två jämförelser:

A. Sverige jämfört med EU. Först krävs en jämförelse mellan den, fullständigt nya, flyktingpolitik som den nyliberala borgerliga regeringen i Sverige började föra efter sin valseger 2006, och den flyktingpolitik som fördes i övriga Europa (EU). Detta för att visa hur mycket denna nyliberala politik kom att skilja Sverige från andra jämförbara länder.

B. Sverige jämfört med Sverige: Sedan krävs en jämförelse mellan den nyliberala borgerliga regeringens *nya* flyktingpolitik i Sverige, och den *tidigare* förda flyktingpolitiken i Sverige. Detta för att klargöra vilket brott med historien som den nyliberala politiken innebar.

A. Sverige jämfört med EU

Vi börjar alltså med att jämföra den nyliberala flyktingpolitiken i Sverige med den flyktingpolitik som fördes av regeringarna i de övriga EU-länderna. Vi utgår ifrån hur många uppehållstillstånd som utfärdades till asylsökande flyktingar i de olika EU-länderna under tioårsperioden 2010-2019.

Beviljade uppehållstillstånd till asylsökande under åren 2010-2019

Land	Totalt antal	Snittbefolkning	Antal per 1000 invånare	Ett år 2016
Irland	36 880	4 670 795	0,8	1,6
Sverige	262 405	9 738 382	2,7	7,1
Finland	28 515	5 449 932	0,5	1,3
Belgien	86 840	11 198 947	0,8	1,4
Tyskland	1 296 370	81 534 987	1,6	5,4
Storbritannien	167 535	64 628 163	0,3	0,3
Frankrike	257 550	66 079 111	0,4	0,5
Italien	253 810	60 076 819	0,4	0,7
Cypern	9 430	848 365	1,1	1,7
Spanien	57 870	46 521 340	0,1	0,1
Grekland	67 455	10 952 725	0,6	0,8
Rumänien	7 460	20 116 250	0,04	0,04
Hela EU	2 843 025	507 823 786	0,6	1,4

Källa: Eurostat, Världsbankens Öppna Data

Tolkning av tabellen

Den nyliberala politiken skiljer ut Sverige från alla andra EU-länder. Under tioårsperioden 2010-2019 beviljade Sverige 4,5 gånger så många uppehållstillstånd som ett genomsnittligt EU-land – med hänsyn tagen till storleken på respektive lands befolkning. Annorlunda uttryckt: Sverige tog emot 4,5 gånger så många flyktingar som det genomsnittliga EU-landet – utifrån storleken på landets befolkning. Inget annat EU-land kommer ens i närheten av detta. Med under två procent av EU:s befolkning tog Sverige emot, nästan, tio procent av alla flyktingar som anlände till EU under den tioårsperiod som tabellen beskriver.

I förhållande till storleken på befolkningen. Tabellens fjärde kolumn från vänster – visar hur många uppehållstillstånd (hur många flyktinginvandrare) som varje land tog emot per 1000 invånare. Sverige tog emot 2,7 flyktinginvandrare per 1000 invånare. Vi kan jämföra detta med Irland som tog emot 0,8 flyktinginvandrare per 1000 invånare, Finland som tog emot 0,5, Belgien 0,8, Tyskland 1,6, Storbritannien 0,3, Frankrike 0,4, Italien 0,4, Cypern 1,1, Spanien 0,1, Grekland 0,6 och Rumänien 0,04. Inget annat land kommer i närheten av Sveriges flyktinginvandring - då hänsyn tas till befolkningens storlek. Eftersom siffrorna utgör ett genomsnitt för tioårsperioden påverkas de inte av speciella händelser ett visst år. (Jämförelserna nedan görs med hänsyn tagen till storleken på ländernas befolkning).

I förhållande till BNP per capita. Sveriges stora flyktinginvandring kan inte förklaras av att landet har en hög BNP per capita. Nedan jämförs Sveriges flyktinginvandring med Irland som har högst BNP per capita av alla länder i tabellen. Sedan jämförs Sveriges flyktinginvandring med Finland som har tredje högst BNP per capita – nästan lika hög som Sveriges, o s v. (Källa: Världsbanken, BNP per capita, 2022). Tabellen ovan börjar med det land som har störst BNP per capita, fortsätter med det land som har näst störst BNP per capita, o s v.

Sverige tog emot 3,4 gånger så många flyktinginvandrare under tioårsperioden som Irland (som har nästan dubbelt så hög BNP per capita som Sverige), 5,4 gånger så många flyktinginvandrare som Finland som har nästan lika hög BNP per capita som Sverige, 3,4 gånger så många som Belgien som också ligger nära Sverige vad gäller BNP per capita.

Vidare: Sverige tog emot 1,7 gånger så många flyktinginvandrare som Tyskland; 9 gånger så många som Storbritannien och 6,8 gånger så många som Frankrike. Dessa tre länder har också en hög BNP per capita.

Slutligen: Sverige tog emot 6,8 gånger så många flyktinginvandrare som Italien, 2,4 gånger så många som Cypern, 27 gånger så många som Spanien, 4,5 gånger så många som Grekland och väldigt många gånger fler flyktingar än Rumänien.

Det går inte att förklara Sveriges flyktingmottagande under tioårsperioden 2010-2019 utifrån storleken på landets BNP per capita. Detta understryks då Sverige jämförs med Irland, Finland och Belgien.

Sambandet BNP och asylmottagande. I tabellen jämförs ett antal EU-länder under tioårsperioden 2010-2019. I allmänhet är sambandet hög BNP per capita och högt

asylmottagande relativt svagt. Sambandet mellan låg BNP per capita och lågt asylmottagande är starkare. Spanien och Rumänien hade en låg BNP per capita (Rumänien lägst i tabellen). Dessa länder hade även ett mycket lågt flyktingmottagande (Rumänien hade i praktiken inget alls). Men sambanden är motsägelsefulla. Cypern och Grekland har också låg BNP per capita (i Greklands fall mycket låg). Men dessa länder tog ändå emot långt fler flyktinginvandrare än Frankrike och Storbritannien - med betydligt högre BNP per capita (se kolumn fyra i tabellen). Sambanden mellan BNP och asylmottagande är komplicerade.

Andra faktorer. Det hade förvånat om sambandet varit starkt och entydigt mellan en hög BNP per capita och ett högt asylmottagande. Andra faktorer spelar in. Tidigare kontakter mellan de länder från vilka människor flyr och de länder som är möjliga att nå, för de flyende, spelar in (har länderna legat i krig med varandra eller rör det sig om ”goda grannar”). Det handlar även om språkliga, religiösa och andra kulturella likheter - eller olikheter. Den politiska atmosfären i de berörda länderna är viktig: råder det lågkonjunktur eller väntas goda tider? Även det geografiska avståndet har betydelse, e t c. Naturligtvis spelar de olika ländernas flykting- och integrationspolitik en stor roll. Detta kommer att framgå då Sverige jämförs med Sverige.

Till sist – tabellen för 2016. Under hela tioårsperioden *beviljade* Sverige 2,7 uppehållstillstånd per 1000 invånare. Men för 2016 låg denna siffra på hela 7,1! Vilken verklighet döljer sig bakom dessa siffror? I absoluta tal handlar det om följande: Sverige *beviljade* nästan 70 000 uppehållstillstånd bara under 2016. Det är nästan 24 gånger så många uppehållstillstånd som beviljades i Storbritannien under samma år – med hänsyn tagen till befolkningarnas storlek.

Dessa siffror speglar i sin tur det exceptionella året 2015. Då *anlände* nästan 163 000 asylsökande till Sverige. Det var 33 gånger så många som *anlände* till Storbritannien samma år - med hänsyn tagen till befolkningarnas storlek! Bara under oktober och november 2015 anlände 75 000 asylsökande till Sverige – nästan lika många som en gång anlönt under de två ”rekordåren” på 1990-talet då Jugoslavien bröts upp. Flera system för flyktingmottagandet bröt samman. Trots att gamla fängelser öppnades och gymnastiksalor samt armétält användes för att skapa någon form av boenden åt de ankommande flyktingarna tvingades många av dessa asylsökande sova utomhus – under den kalla svenska senhösten!

Under 2015 bröt bland annat systemet för beviljande av uppehållstillstånd samman. Därför fick alla som ankom till Sverige 2015 sina uppehållstillstånd beviljade först under de påföljande åren. Följande förtjänar att repeteras: år 2016 beviljades 7,1 uppehållstillstånd per 1000 invånare i Sverige. I absoluta tal blir detta nästan 70 000. Detta var nästan 24 gånger så många som beviljades i Storbritannien samma år. Tabellen för 2016 speglar, med ett års fördröjning, det sammanbrott som skedde för den svenska flyktingpolitiken året innan.

B. Sverige jämfört med Sverige

Den nyliberala borgerliga regering som vann valet 2006 genomdrev en dramatisk förändring även av den svenska flyktingpolitiken. Denna dramatiska förändring speglas i tabellen nedan. Seriösa analyser hämtar ofta näring från fler källor än en. Detta gäller

även här. Men ingen seriös analys av förändringarna av den svenska flyktingpolitiken kan göras utan siffermaterialet i tabellen nedan.

År	A. Beviljade asyl	B. Anhöriga till flyktingar	C. Totalt perioden	D. Snitt per år
2001-2005	37 893	18 588	56 481	11 296
2006-2010	78 094	34 618	112 712	22 542
2011-2015	131 261	50 958	182 219	36 444
2016-2020	160 891	63 790	224 681	44 936

Källa: Migrationsverket

Som tabellen ovan visar fördubblades antalet *beviljade* uppehållstillstånd för asylsökande flyktingar och deras anhöriga under den nyliberala regeringens första år vid makten. Detta framgår om femårsperioden 2006-2010 jämförs med den föregående femårsperioden. Denna fördubbling var dramatisk. Detta var dock inte första gången som en regering i Sverige beslöt att öka flyktingmottagandet. I början av 1990-talet, i samband med kriget i det forna Jugoslavien, tog Sverige emot ett mycket stort antal asylsökande flyktingar. Under åren 1993 och 1994 beviljades över 80 000 asylsökande uppehållstillstånd – de flesta till personer som flytt undan kriget på Balkan. Efter denna kraftiga ökning av flyktingmottagandet följde en period då Sverige tog emot färre asylsökande flyktingar. Under tioårsperioden 1995-2005 beviljades totalt sett ungefär lika många uppehållstillstånd till flyktingar som under de två ”rekordåren” 1993 och 1994.

Välfärdsstatens flyktingpolitik

Bakom dessa variationer i flyktingmottagandet fanns målet att flyktingarna skulle ha en chans att ta steget in i det svenska samhället – fast utan att behöva ge upp sin tidigare identitet. Målet var integrering – inte assimilering. Under Socialdemokraternas tidigare styre hade Sverige höga ambitioner när det gällde att stötta flyktingarna (något som även kom många arbetskraftsinvandrare till godo). Även idag gäller att en flykting, efter att ha fått uppehållstillstånd i Sverige, tilldelas en egen lägenhet för vilken hyran betalas av den kommun där flyktingen bor - fram till dess att flyktingen själv kan betala hyran. Flyktingarna skrivs även in i ett utbildningsprogram, som kan vara i upp till två år, samtidigt som de erhåller ett månatligt bidrag från staten. I utbildningsprogrammet ingår alltid SFI (svenska för invandrare) samt ofta även någon form av yrkesutbildning. Har du exempelvis varit bussförare i Syrien kan du erbjudas en kompletteringsutbildning som gör det möjligt för dig att arbeta som bussförare även i Sverige. Ett annat inslag i flyktinginvandringen är att arbetsgivare som anställer flyktingar har rätt till generösa subventioner som betalar en stor del av flyktingarnas löner. Även här är syftet att hjälpa flyktingarna ut på arbetsmarknaden.

Parallellt med detta har staten gjort stora satsningar på att flyktinginvandrare ska kunna behålla sin tidigare identitet – eller erbjudas möjligheten att skapa en dubbel identitet. Detta gäller även för barnen. Alla barn till flyktinginvandrare erbjuds därför kostnadsfri hemspråksundervisning i skolan. Staten betalar även för radioutsändningar på en rad språk som talas i de länder från vilka flyktingarna kommer. Invandrare uppmuntras också att starta egna föreningar genom att de erbjuds betydande ekonomiska bidrag. Den svenska flyktingpolitiken (och utlandsbiståndspolitikerna) har präglats av en generositet och humanism i jämförelse med de flesta liknande länder. Den beskrivna politiken speglade den tidigare starka välfärdsstaten i Sverige samt den stora uppslutningen bakom denna.

Systemet för flyktinginvandring och integration i samhället har inneburit jämförelsevis stora kostnader. Detta har givetvis påpekats i debatten. Men de som försvarat systemet har kunnat visa att systemet har fungerat relativt bra under årtionden. Ett viktigt exempel: Tack vare systemet för flyktinginvandring och integrering lyckade många av flyktingarna från det tidigare Jugoslavien att komma in både på arbets- och bostadsmarknaderna. Det blev senare svårt, även för flyktingkritiska grupper, att förneka ”jugoslavernas” positiva bidrag till det svenska samhället. Det förtjänar att understrykas att Sverige, aldrig tidigare, hade beviljat så många uppehållstillstånd till asylsökande flyktingar som under de två åren 1993-1994. Systemets framgång underströks av att dessa cirka 80 000 (från främst det tidigare Jugoslavien) kunde ta steget in i samhället. Detta trots att Sverige, under 1990-talet, präglades av både lågkonjunktur samt väldiga nedskärningar inom den offentliga sektorn.

Den kanske största vinsten med systemet för flyktinginvandring var att den svenska flyktingpolitiken, under mycket lång tid, åtnjöt en stark folklig förankring samt att solidariteten med invandrarna var stor. Men Sverige hade *aldrig* fri invandring.

Nyliberalernas brytning med tidigare asylpolitik – steg ett

Under femårsperioden 2006-2010 fördubblades alltså antalet beviljade uppehållstillstånd. Om logiken i den tidigare, relativt framgångsrika, flyktingpolitiken hade följts skulle antalet beviljade uppehållstillstånd ha minskat under den därpå följande femårsperioden. Detta för att de som beviljats uppehållstillstånd 2006-2010 – och som alltså var dubbelt så många som under den föregående femårsperioden - skulle ha *någon* chans att ta sig in i det svenska samhället. Detta kan vara svårt. Den svenska arbetsmarknaden kräver först kunskaper i svenska och sedan någon form av yrkesutbildning eller meriter via studier på högskolor eller universitet. Utan detta är det svårt att ta sig in på arbetsmarknaden och därmed även på bostadsmarknaden. De som misslyckas hamnar alltför ofta i ”skuggsamhällets” svarta arbetsmarknad, kriminalitet, droger och prostitution. En minskning av antalet uppehållstillstånd, efter den tidigare fördubblingen, var nödvändig för att den tidigare relativt framgångsrika integrationen skulle fortsätta att fungera.

En minskning av antalet beviljade uppehållstillstånd under den följande femårsperioden (2011-2015) hade behövts även för att slå vakt om den folkliga förankringen av flyktingpolitiken och om solidariteten med flyktingarna. Förankringen av Sveriges relativt stora och kostsamma, liksom omdebatterade, flyktinginvandringen har alltid byggt på en

framgångsrik integration. Om integrationen löpte risk att misslyckas – på grund av den fördubblade flyktinginvandringen - då riskerades också det folkliga stödet för flyktingpolitiken. Det är troligt att Socialdemokraterna, utifrån sina tidigare erfarenheter, skulle ha minskat antalet beviljade uppehållstillstånd under den kommande femårsperioden. Detta för att öka chanserna för en någorlunda framgångsrik integration och ett någorlunda starkt fortsatt folkligt stöd. Men Socialdemokraterna lyckades, trots ett "ointagligt" försprång i opinionen, förlora valet 2010. Detta på grund av den mest borgerliga, och odugliga, partiledningen dittills. I denna kritiska situation för den svenska flyktingpolitiken återvaldes alltså den nyliberala borgerliga regeringen.

Nyliberalernas brytning med tidigare asylpolitik – steg två

I stället för en *minskning* av antalet beviljade uppehållstillstånd som redan låg på en hög nivå, både jämfört med *andra EU-länder* och med *den tidigare svenska flyktingpolitiken*, valde den nyliberala regeringen att *ytterligare öka* antalet beviljade uppehållstillstånd under den följande femårsperioden. De olika beslut som den nyliberala regeringen fattade efter att ha blivit återvald 2010 innebar därmed en fullständig brytning både med den tidigare flyktingpolitiken och med all den erfarenhet som faktiskt fanns av vad som krävs för en framgångsrik integration och för en folklig förankring av flyktingpolitiken.

Som tabellen visar beviljades fler uppehållstillstånd till asylsökande flyktingar och deras anhöriga under femårsperioden 2011-2015 än under de två föregående femårsperioderna tillsammans! Detta trots den fördubbling som redan hade skett under föregående femårsperiod. Föga förvånande var det under femårsperioden 2011-2015 som sammanbrottet för den svenska flyktingpolitiken ägde rum. Sammanbrottet berörde flera delar:

- * systemet för mottagandet av asylsökande flyktingar,
- * integreringen av flyktingarna på bland annat arbets- och bostadsmarknaderna,
- * det folkliga stödet för flyktingpolitiken samt solidariteten med flyktingarna.

Trots detta skulle antalet beviljade uppehållstillstånd, till asylsökande flyktingar och deras anhöriga, komma att öka ytterligare under den därefter följande, fjärde, femårsperioden i tabellen (2016-2020). Det skedde alltså en både oavbruten och dramatisk ökning av antalet beviljade uppehållstillstånd för asylsökande med anhöriga under hela tre femårsperioder. Detta skedde trots att integreringen hade upphört att fungera. Samtidigt minskade det tidigare folkliga stödet för flyktingpolitiken och solidariteten med flyktingarna bland de som hade stött denna, medan motståndet ökade hos de som tidigare varit kritiska.

Flyktingpolitiken – en del av utbudspolitik

Storföretagens *kapitalexport* till länder med fackligt oorganiserad och därför lågavlönad arbetskraft utgör en sida av den maktförskjutning som pågår, från fackföreningar och lönearbetare, till arbetsgivarna. En annan sida i samma maktförskjutning utgörs av bemanningsföretagens *arbetskraftsimport* av fackligt oorganiserad och därför lågavlönad arbetskraft. Vi har tidigare redogjort för hur den nyliberala regeringens politik i grunden har förändrat den svenska arbetsmarknaden. Vi beskrev metoden att öka antalet uppehållstillstånd för utom-europeiska arbetskraftsinvandrare med anhöriga *sju gånger* under en period på 15 år. År 2005 handlade det om 5 985 uppehållstillstånd. År

2019 handlade det om 43 242. Den djupgående förändringen av arbetskraftsinvandringen utgjorde en väsentlig del av den nyliberala borgerliga regeringens utbudspolitik.

Det kanske viktigaste inslaget i utbudspolitiken var att skapa en väldig ökning av tillgången på fackligt oorganiserad arbetskraft som konkurrerade om jobben. Målet var en arbetsmarknad med ett växande låglöneproletariat med otrygga jobb. På detta sätt skulle först ingångs- och minimilöner angripas och i stort sett avskaffa sig själva. När sedan låglöneproletariatet blivit ännu större skulle detta, tillsammans med en allt mer antifacklig lagstiftning, underminera själva kollektivavtalens ställning och därmed pressa ned den generella lönenivån i Sverige.

Utbudspolitiken fick även genomslag på en rad andra områden. De s.k. jobbskatteavdragen syftade till att alla med jobb skulle arbeta mer – inte kräva kortare arbetsdag, sänkta ersättningar pressade sjuka att gå till jobbet innan de var friska, sämre pensioner tvingade allt fler äldre att skjuta upp sin pensionering (här fortsatte borgarna en redan inledd S-politik). Det är i detta sammanhang som den här beskrivna, dramatiskt förändrade, flyktingpolitiken ska ses.

Den ”historiska” överenskommelsen

I mars 2011 tillkännagav den nyliberala regeringen, triumferande, att den gjort en ”historisk” överenskommelse med Miljöpartiet. Denna förtjänar att nämnas med sitt fulla namn: *”Ramöverenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna om migrationspolitik”* (2011-03-03). Det var denna överenskommelse som utgjorde början till slutet för den tidigare, relativt sett, framgångsrika flyktingpolitiken i Sverige. Det skulle nämligen visa sig att överenskommelsen innebar ett stort steg i riktning mot vad som, i praktiken, kom att innebära fri invandring.

Samarbetet mellan den nyliberala regeringen och Miljöpartiet ska ses i ett bredare sammanhang. Då regeringen drev igenom den lagändring som berövade facket dess tidigare inflytande över arbetskraftsinvandringen (2008) vände sig regeringen till Miljöpartiet för att öka sitt stöd i riksdagen. Miljöpartiet ställde upp på denna antifackliga lagändring – som utgjorde ett led i den nyliberala regeringens strävan att överföra makt från anställda till arbetsgivare. Miljöpartiet ställde upp även 2011. Den nyliberala regeringen såg, åtminstone till en början, nämnda ramöverenskommelse som ytterligare ett sätt att öka arbetskraftsutbudet. Den nyliberala regeringen såg även flyktingpolitiken som ett instrument för sitt angrepp på facklig organiseringen, kollektivavtalen och ”för höga” lönenivåer. För Miljöpartiet var ramöverenskommelsen ett stort steg på vägen i partiets strävan efter fri invandring. Denna ramöverenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet kom, verkligen, att bli ”historisk”. Den har bidragit till att omstöpa det svenska samhället.

En regering deserterar – precis som under pandemin

Men vad fylldes då denna ramöverenskommelse? Vi ska strax återkomma till detta. Det första som skedde var emellertid att regeringen och Miljöpartiet tog ett gigantiskt steg bakåt och överlät till högre chefer, främst från Migrationsverket, att fylla ramöverenskommelsen med innehåll. Detta agerande, eller brist på agerande, framstår

som ofattbart - ofattbart ansvarslöst, ofattbart feget och ofattbart dumt. Den enda jämförelsen vad gäller ansvarslöshet, feighet och dumhet var när en annan regering, tillsammans med riksdagen, under en mycket lång period även överlämnade själva *ansvaret* för hanteringen av pandemin till Anders Tegnell och Folkhälsomyndigheten.

Det orimliga i att regeringen och Miljöpartiet sedan överlät ansvaret för att fylla ramöverenskommelsen med innehåll till cheferna på Migrationsverket framstår allra tydligast i samband med beviljandet av uppehållstillstånd för syrierna. Det land från vilket de flesta kom, som sökte asyl i Sverige, var Syrien. Varför just därifrån? Det krävs nämligen en förklaring till att nästan 20 procent av alla från Syrien, som anlände till EU under de fyra åren 2012-2015, sökte asyl just i Sverige - som har mindre än 2 procent av EU:s totala befolkning? Detta skiljde ut Sverige.

Den Islamiska Statens militära framgångar och övergrepp utgör, tillsammans med Assad-regimens brutalitet mot den egna befolkningen, en förklaring till varför så många syrier tvingades att *lämna sitt hemland*. Men varken agerandet från IS/Daesh eller Assad-regimen kan förklara varför nästan 20 procent av alla från Syrien *anlände till just Sverige*. Förklaringen var dock inte långt borta. Den hittas i de beslut som höga tjänstemän på Migrationsverket fattade sedan de fått fria händer. Men även om besluten togs av nämnda myndighet befriar detta inte regeringen eller Miljöpartiet från *ansvaret* för besluten som togs – och som ledde till sammanbrottet för den tidigare relativt framgångsrika flykting- och integrationspolitiken.

Tjänstemän fattade politiska beslut

Höga tjänstemän som generaldirektörer kom alltså att fylla ramöverenskommelsen med innehåll. **I juni 2012** beslöt cheferna på Migrationsverket att *alla* syrier som anlände till Sverige skulle få uppehållstillstånd. Detta innebar att även IS-krigare och Assad-bödlar tilläts stanna i Sverige eftersom ju *alla* fick uppehållstillstånd. Inga kontroller gjordes. Detta innebar bland annat att barn som själva torterats – och som tvingats se sina mödrar utsättas för gruppvåldtäkter, sina fäder halshuggas och syskon föras till slavmarknaden – riskerade att möta sin familjs bödlar i köpcentret eller på SFI-undervisningen.

Samma höga tjänstemän fortsatte, uppmuntrade av bristen på politisk styrning, att fylla ramöverenskommelsen med ännu mera innehåll. **I september 2013** fattade Migrationsverket en rad nya beslut som berörde syrier. *Alla* som dittills kommit till Sverige skulle få sina tillfälliga uppehållstillstånd omvandlade till permanenta uppehållstillstånd! Detta skiljde åter ut Sverige. Beslutet öppnade för anhöriga till de som redan befann sig i Sverige att invandra. Men det som kom att få överlägset störst betydelse var beslutet att alla asylsökande som kom till Sverige från Syrien, även fortsättningsvis, skulle få permanenta uppehållstillstånd.

Detta fick väldiga konsekvenser – som speglas i tabellen nedan.

Ankommande asylsökande från Syrien	
2012	7 814
2013	16 317
2014	30 583
2015	51 338

Källa: Migrationsverket

Kommentar till tabellen

Siffrorna visar tydligt att effekterna av beslutet var omedelbar. Redan under 2013 mer än fördubblades antalet syrier som anlände till Sverige, jämfört med året innan, trots att beslutet tog så sent som i september 2013. Beslutet att alla asylsökande som kom till Sverige från Syrien, även fortsättningsvis, skulle få permanenta uppehållstillstånd innebar att det anlände över 51 000 syrier till Sverige 2015! Detta var nästan lika många som hade anlant till Sverige, *totalt sett*, bara två år tidigare! Och det var nästan sju gånger så många syrier som hade anlant till Sverige 2012 (se tabellen). Förklaringen är att det, naturligtvis, fanns en mycket stor medvetenhet hos de människor som hade tvingats att fly från sina hemländer om hur stor sannolikheten var att få stanna, eller inte stanna, i olika EU-länder.

Rimlig fördelning krävs mellan länderna

Ramöverenskommelsen mellan regeringen och Miljöpartiet ingicks 2011. Effekterna av denna "historiska" överenskommelse slog igenom under 2012-2015. Under denna period på 4 år och 9 månader ökade antalet ankommande asylsökande flyktingar till Sverige dramatiskt - år från år. De flesta som sökte asyl kom från Syrien och Afghanistan. Ökningen av asylsökande från Syrien kan ses i tabellen - och förklaringen var Migrationsverkets olika beslut. Ökningen av de asylsökande från Afghanistan var lika dramatisk – och förklaringen var liknande. Under 2015 anlände, som tidigare redovisats, nästan 163 000 asylsökande flyktinginvandrare till Sverige. Uppåt 60 procent (57%) av dessa kom från Syrien och Afghanistan.

Det krävs en rimlig fördelning mellan EU-länderna av de människor som anländer för att söka asyl. Men Migrationsverkets beslut 2013 innebar motsatsen till en rimlig fördelning. Beslutet fungerade istället som en *direkt uppmaning till alla*, från Syrien, att komma till just Sverige. Verkets generaldirektör kommenterade besluten på följande sätt: "vi gör ju klart den bedömningen att fler människor kommer att söka sig till Sverige". Han fick naturligtvis rätt ... Migrationsverkets beslut fyllde ramöverenskommelsen med innehåll.

Men ansvaret för det som hände låg hos den nyliberala regeringen. Samt hos Miljöpartiet. Det förtjänar att understrykas: det var dessa partier som tillsammans orsakade det slutgiltiga sammanbrottet för den tidigare relativt framgångsrika flykting- och integrationspolitiken i Sverige.

Del tre: politiska konsekvenser som har drabbat hela samhället - till följd av förändringarna av arbetskrafts- och flyktinginvandringen

Ingress

I delarna ett och två var syftet att beskriva den nyliberala politik som *i grunden* kom att förändra både arbetskraftsinvandringen och flyktinginvandringen. I denna tredje del är syftet att beskriva de politiska konsekvenser som har drabbat *hela samhället* - till följd av förändringarna av arbetskrafts- och flyktinginvandringen.

Det nyliberala angreppet på arbetskraftsinvandringen har förändrat arbetsmarknaden på ett djupgående sätt. Det nyliberala angreppet på flyktingpolitiken har orsakat ett direkt sammanbrott för densamma. Sammanbrottet för den tidigare flyktingpolitiken har fått mycket långt gående effekter för det svenska samhället. Därför inleds del tre med en repetition, med vissa tillägg, av de viktigaste faktorerna som orsakade sammanbrottet.

Avsnitt A.

Repetition med tillägg. I del två av detta material, avsnitt A, finns en tolkning av tabellen. Denna lyder: *”Den nyliberala politiken skiljer ut Sverige från alla andra EU-länder. Under tioårsperioden 2010-2019 beviljade Sverige 4,5 gånger så många uppehållstillstånd som ett genomsnittligt EU-land – med hänsyn tagen till storleken på respektive lands befolkning... Inget annat EU-land kommer ens i närheten av detta. Med under två procent av EU:s befolkning tog Sverige emot nästan tio procent av alla flyktingar som anlände till EU under den tioårsperiod som tabellen beskriver.”*

Tio år med ett nästan fem gånger så högt asylmottagande som EU-snittet är en mycket lång period. Speciellt lång blir perioden med tanke på att antalet utfärdade uppehållstillstånd hade behövt minska under femårsperioden 2011-2015. Skälet till detta var att antalet beviljade uppehållstillstånd hade *fördubblats* under femårsperioden 2006-2010 – detta i jämförelse med femårsperioden dessförinnan (se tabell, del två, avsnitt B). Efter fördubblingen 2006-2010 krävdes det tid för att arbetsmarknad och bostadsmarknad, utbildningssystem och andra myndigheter skulle kunna *integrera* flyktinginvandrarna på ett någorlunda bra sätt.

Den nyliberala regeringen förkastade dock all tidigare erfarenhet av systemens begränsningar när det gäller antalet utfärdade uppehållstillstånd och behov både i form av tid och resurser för att lyckas med integrationen. Istället ingick regeringen den ”ramöverenskommelse” med Miljöpartiet som gjorde sammanbrottet oundvikligt för den tidigare svenska flyktingpolitiken. Det sammanbrott som ägde rum under femårsperioden 2011-2015 har delvis redan beskrivits (del två, avsnitt B, Nyliberalernas brytning med tidigare asylpolitik – steg ett och steg två). Det finns dock ytterligare några faktorer, och årtal, som förtjänar att lyftas fram än tydligare.

Året 2015. Under år 2015 *anlände* nästan 163 000 asylsökande flyktingar till Sverige. Denna siffra är helt unik. Jämför vi Sverige med Sverige innebar 2015 en fördubbling av antalet asylsökande jämfört med föregående år, då det hade anlät drygt 80 000 asylsökande. Även detta år var speciellt. Före år 2014 hade Sverige bara tagit emot 80 000 asylsökande, under ett och samma år, enda gång tidigare i historien. Det var

under 1992. Men den gången, 22 år tidigare, ankom det väldigt många färre asylsökande både under åren före och under åren efter. Därför fungerade integreringen. Annorlunda var det 2014. Detta år anlände alltså 81 000 asylsökande. Men istället för en kraftfull minskning året efter skedde alltså en fördubbling - till nästan 163 000!

Bara under de *två månaderna* oktober och november 2015 anlände hela 75 000 asylsökande till Sverige. Detta var alltså nästan lika många, på bara två månader, som anlände totalt under hela det föregående "rekordåret" 2014. Och jämfört med Storbritannien ankom det hela 33 gånger så många asylsökande till Sverige under 2015 - med hänsyn tagen till befolkningarnas storlek.

Transitkorridoren. Samtidigt hände saker inom andra EU-länder. Under 2015 anlände 1,3 miljoner asylsökande till EU som helhet – vilket innebar en dryg fördubbling jämfört med året innan. Detta ökade kraftigt trycket på länder som Grekland och Italien, något som satte tidigare regler ur spel. Principen att de som anlände till EU skulle söka asyl i det första EU-land som de kom till upphörde i praktiken att gälla. Istället kunde, vid denna tid, de som kom till EU i praktiken själva välja i vilket EU-land de ville söka asyl. Och Migrationsverket i Sverige hade ju lovat permanenta uppehållstillstånd till alla från Syrien även i framtiden. Kombinationen av dessa faktorer innebar att det skapades en "transitkorridor" för syrier genom hela Europa fram till Sverige – där dessa sedan kunde söka asyl (om de inte hade valt att stanna i Tyskland). Dessa faktorer, samt det avvecklade gränsskyddet i bland annat Sverige, utgjorde de huvudsakliga förklaringarna till att det anlände så exceptionellt många asylsökande flyktingar till Sverige (speciellt från Syrien) under året 2015 - flyktingar som sedan beviljades uppehållstillstånd.

Kaos, desperation och sammanbrott. Trots att gamla fängelser öppnades och gymnastiksalor samt armétält ianspråktoes för att skapa någon form av boenden åt de ankommande asylsökande flyktingarna tvingades många av dessa sova utomhus – under den kalla svenska senhösten! Det visade sig senare att ingen myndighet kunde redogöra för var cirka 20 000 av dessa ankommande hade tagit vägen. Under 2015 "försvann" alltså ett antal asylsökande som motsvarade det totala antalet asylsökande som ankommit till Sverige 2009! Många av dessa hamnade sannolikt på den svarta arbetsmarknaden i Sverige och i andra EU-länder. Detta visar hur möjligheterna att leva upp till den tidigare höga ambitionsnivån för flyktingmottagandet i Sverige minskade kraftigt under femårsperioden 2011-2015 (se beskrivning, del två, avsnitt B, "Välfärdsstatens flyktingpolitik"). Läget för flyktingmottagandet kom i allt högre grad att präglas av kaos och desperation fram till dess att det slutgiltiga sammanbrottet skedde sent på hösten 2015.

Socialdemokraterna försökte. I oktober redovisade Migrationsverket en prognos som visade att det skulle kunna anlända så många som 190 000 asylsökande under 2015. Detta var dubbelt så många som en tidigare prognos hade visat bara några månader tidigare. Prognoserna visade också på att antalet asylsökande skulle fortsätta att ligga på aldrig tidigare skådade nivåer även under 2016, och därmed ytterligare befästa den redan ohållbara situationen. I detta läge tog Socialdemokraterna - som efter valet 2014 hade bildat en minoritetsregering med Miljöpartiet – ett initiativ för att återta kontrollen över utvecklingen. Den 24 november 2015 höll den socialdemokratiske statsministern

Stefan Löfvén, tillsammans med vice statsminister Åsa Romson från Miljöpartiet, en presskonferens. På presskonferensen presenterade statsministern ”åtgärder i syfte att kraftigt minska antalet asylsökande, samtidigt som kapaciteten i mottagandet och etableringen skulle förbättras” (Prop. 2015/16:174).

Initiativet kom för sent. Den nyliberala regeringen förlorade valet 2014. Detta gav alltså Socialdemokraterna en chans att försöka återta kontrollen över asylpolitiken. Men när kontrollen väl hade gått förlorad, genom ”ramöverenskommelsen” och Migrationsverkets olika beslut, var det svårt att återta kontrollen. Ett avgörande skäl till detta var att det redan ankommit så många asylsökande till Sverige - bland annat från just Syrien. Därför fortsatte antalet beviljade uppehållstillstånd, till asylsökande och deras anhöriga, att öka även under den efterkommande femårsperioden 2016-2020. Och dessutom kraftigt (se tabell, del två, avsnitt B, ”Sverige jämfört med Sverige”). Att antalet uppehållstillstånd fortsatte att öka även under tabellens sista femårsperiod förstärkte effekterna av det sammanbrott för flyktinginvandringen som skedde redan under femårsperioden 2011-2015. Detta förstärkte i sin tur de politiska konsekvenser som kom att drabba hela samhället.

Avsnitt B.

Vilka har effekterna blivit av det nyliberala angreppet på både på arbetskraftspolitiken och på asyl- och integrationspolitiken – som bröt samman. Målet här är inte en sammanhållen analys. Målet här är att ge viktiga exempel.

1. Från ett av de mest homogena länderna till en större andel utlandsfödda än USA - på endast 20 år. Tittar vi åter på tabellen (del två, avsnitt B) kan vi konstatera att över 576 000 asylsökande med anhöriga beviljades uppehållstillstånd i Sverige under åren 2001 - 2020. Men detta säger endast en liten del av den förändring som Sverige har genomgått. År 1990 fanns det färre än 200 000 utom-europeiskt födda personer i Sverige. År 2020 var gruppen *utom-europeiskt* födda nästan 1,2 miljoner. När det gäller antalet *utrikesfödda svenskar*, där personer födda i Europa ingår, uppgår antalet idag till över *två miljoner*. Detta betyder att var femte svensk är född utomlands. Sverige har därmed en större andel utrikesfödda än USA – som alltid har uppfattats som ett invandrarland.

När det gäller svenskar med *utländsk bakgrund* avses de som är födda utomlands samt de som är födda i Sverige och vars båda föräldrar är födda utomlands. Det finns idag över 2,5 miljoner svenskar med utländsk bakgrund. Den beskriva utvecklingen i Sverige saknar motsvarighet i något jämförbart västland. Detta är en effekt som de nyliberala angreppet bidragit till.

2. Misslyckad integration innebär segregering. Beskrivningen ovan ställer väldigt höga krav på en medveten politik för integration. Men den nyliberala asylpolitiken - som vägrade att minska antalet utfärdade uppehållstillstånd under åren 2011 - 2015, utan som istället ökade takten - bidrog direkt till att integrationen misslyckades. Men det finns fler skäl till att integrationen har misslyckats. Tanken här är inte att beskriva alla. Däremot är tanken att beskriva olika uttryck för integrationens misslyckande.

* **Arbetsmarknaden:** Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar uppgick arbetslösheten bland utrikes födda till 15,1 procent år 2023. Bland inrikes födda var motsvarande siffra

5,1 procent. Men arbetslösheten ser väldigt olika ut, speciellt bland de utrikes födda. I Sverige är arbetslösheten särskild hög hos personer födda i Afrika och Asien (SCB).

*** Bostadsmarknaden:** Det fanns 61 *utsatta områden* utspridda på 27 kommuner år 2021 (Polisen). Med detta menas områden med hög arbetslöshet, låga inkomster och låg utbildningsnivå samt stora problem med kriminalitet. I sådana områden bor över en halv miljon människor. Av dessa har 74 procent utländsk bakgrund. Som tidigare visats finns det över 2,5 miljoner människor med utländsk bakgrund. Över 16 procent av dessa (412 000) bor i utsatta områden. I *särskilt utsatta områden*, där det vuxit fram parallella samhällsstrukturer, har hela 82 procent utländsk bakgrund.

*** En "etnifierad" underklass.** Den totala invandringen – utomeuropeisk arbetskraft, asylsökande (och anhöriga till asylsökande) som beviljats uppehållstillstånd – har varit för stor i förhållande till arbets- och bostadsmarknaderna, systemen för språkutbildning och yrkesutbildning. Det har därför vuxit fram en etnifierad underklass som har koncentrerats till vissa bostadsområden – främst kring storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. Väldigt många som bor där är utrikesfödda och saknar jobb helt och hållet eller har jobb med mycket liten anställningstrygghet. Dessa områden utmärks av trångboddhet, låga inkomster, låga betyg, ogynnsamma uppväxtvillkor och begränsade kunskaper i svenska språket. Detta leder till segregering. Något som bidrar till att vidmakthålla segregeringen är att när personer som bor i utsatta områden lyckas förbättra sin ekonomiska situation så flyttar de därifrån.

3. Ur segregering föds parallella samhällsstrukturer. I vissa områden har arbetslöshet, låga inkomster och segregering, i kombination med religiös extremism, lett till framväxten av parallella maktstrukturer baserade på bland annat islamism och sharia. I andra fall har kombinationen av segregering och kriminella nätverk med stort våldskapital skapat parallella maktstrukturer med maffialiknande metoder. De parallella maktstrukturerna ersätter svenska lagar och de myndigheter som ska upprätthålla lagarna. Denna process har två drivkrafter: dels läggs ungdomsgårdar och vårdcentraler ned, dels utsätts anställda på ungdomsgårdar och andra offentliga verksamheter för hot och våld. De som arbetar för parallella maktstrukturer är både islamister som Muslimska brödraskapet och släktbaserade kriminella nätverk. De boende i de utsatta områdena är inte bara segregerade från det "officiella" svenska samhället – de förtrycks även av det framväxande "inofficiella" samhället (till vilket det sällan hålls val). Även här handlar det i stor utsträckning om Stockholm, Göteborg och Malmö.

4. Parallella maktstrukturer utmanar svenska myndigheter som socialtjänsten.

Sedan 2022 bedrivs en väldig hatkampanj riktad mot socialtjänsterna i Sverige. De islamister som låg bakom kampanjen påstod lögnaktigt att myndigheterna kidnappade och hjärntvättade barn till just muslimer. Den Qatar-baserade tv-kanalen Al Jazeera spelade en mycket viktig roll i hatkampanjen. Detta var de parallella maktstrukturerna som talade.

Idag ligger Sverige i topp, i hela Europa, när det gäller dödligt våld med skjutvapen. För bara 20 år sedan var Sverige ett av de länder i Europa som hade minst antal skjutningar. Detta beror på den ökade förekomsten av krig mellan kriminella gäng. I samband med detta har även sprängningar blivit allt vanligare. En studie har visat att det är tio (10) gånger vanligare att unga män dör av skjutvapenvåld i Sverige än i Tyskland – två i övrigt

liknande samhällen. De parallella samhällsstrukturerna, och deras direkta utmaningar mot myndigheterna genom hatkampanjen socialtjänsten, samt alla våldsbrott, visar hur djupa sprickor som har vuxit fram i Sverige.

5. Flyktingpolitikens folkliga förankring går förlorad

Vi betonade tidigare att den kanske största vinsten med systemet för flyktinginvandring bestod i att den svenska flyktingpolitiken under lång tid åtnjöt en folklig förankring och att solidariteten med invandrarna var stor. Men den sjufaldiga ökningen av den utomeuropeiska arbetskraftsinvandringen, och den ännu mer avvikande asylpolitiken, har haft ett högt pris. De som tidigare var solidariska med flyktingarna och försvarade asylpolitiken gör inte längre detta – utom i undantagsfall. De som tidigare var skeptiska till ”invandrare” har däremot både blivit fler och har höjt tonläget betydligt. Denna förändring ska inte tillskrivas främlingsfiender eller rasister. Det handlar om en bredare och djupare förändring; det handlar om att den folkliga förankringen håller på att gå förlorad. Många som kommit till Sverige som flyktingar för kanske tio år sedan, och som nu har *tagit sig in* i det svenska samhället via jobb och studier, tillhör idag kritikerna av Sveriges flyktingpolitik. Detta beror ofta på att de är rädda för att svenskarna ska vända sig emot ”alla” invandrare, oavsett hur länge man bott i Sverige och betalat skatt.

6. Det politiska klimatet förändras

Tabellen nedan visar på den största och grundläggande partipolitiska rörelsen i modern svensk politik. Socialdemokraterna tappade nästan fyra av tio väljare under den period på 24 år som speglas i tabellen. Samtidigt ökade det ny-reaktionära partiet Sverigedemokraterna med nästan exakt samma procent, av väljarkåren, som (S) förlorade. Många medelålders blue-collar workers har slutat att rösta på (S) och röstar idag på (SD). När det gäller yngre blue-collar workers, som tidigare skulle ha röstat på (S) på grund av bakgrund och typ av jobb, ger dessa idag ofta sin röst till Sverigedemokraterna - utan att någonsin ha röstat på (S).

Även om siffrorna förändrades något i det senaste valet visar tabellen på den grundläggande partipolitiska rörelse som har skett i Sverige. **Det handlar om ett uppbrott från Socialdemokraterna.** Uppbrottet inleddes i valet 1998 och berodde på partiets väldiga nedskärningar i de offentliga utgifterna efter 1994.

Partier	1994	2018	Skillnad
Socialdemokraterna	45,3	28,3	-17,0
De traditionella borgarna	41,4	40,2	-1,2
Vänsterpartiet + Miljöpartiet	11,2	12,4	+1,2
Sverigedemokraterna	0,3	17,5	+17,2

Källa: Valmyndigheten

Nästa stora och viktiga rörelse bland väljarna skedde i valet 2006. Då tog väldigt många steget över till Moderaterna – även många arbetare. M kunde därför bilda regering. Men det som måste uppmärksammas är att väljarna fortfarande inte återvände till (S). **En tredje större rörelse bland väljarna inträffade i valet 2014.** Moderaterna gick kraftigt tillbaka samtidigt som Sverigedemokraterna gick framåt lika mycket (och lite till). Vi måste dock främst uppmärksamma att väljarna inte heller denna gång återvände

till (S). Istället gjorde många, återigen, vad som ansågs vara ett nytt blockbyte – denna gång till SD som nu blev riksdagens tredje största parti.

Uppbrottet från Socialdemokraterna 1998 berodde på detta partis svek i form av nedskärningar i de offentliga utgifterna. Socialdemokraternas förlust mot SD, i dragkampen om de väljare som övergav Moderaterna i samband med valet 2014, berodde på att partiet saknade en politik för att hantera det ökande antalet utomeuropeiska arbetare och på den väldiga ökningen av asylsökande flyktingar. Efter valet fick Socialdemokraterna, oförtjänt, bära hundhuvudet för den situation som skapats av den nyliberala regeringen. Dessa frågor stod särskilt i fokus mellan valet 2014 och valet 2018. Det var SD:s frågor som dominerade debatten och partiet kunde ta ytterligare steg framåt i valet 2018. Detta samtidigt som både (S) och MP tog ytterligare steg bakåt. **Under denna period växte det fram ett sorts "hat" bland många vanliga knegare.**

Vi talar inte om hatet hos rasister och fascister. Hatet, eller den intensiva avskyn, riktade sig mot Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet – samt ytterligare vänsterut. Det växte fram både ett förakt och en djup avsky för dessa tre riksdagspartier. Det fanns ett element i stämningen kring dessa som påminner om den stämning som uppstår kring en landsförrädare. Socialdemokraterna förtjänade inte detta - de hade ju försökt att reda upp eländet efter Reinfeldt. Och nu fick (S) skit från två håll. MP och (V) gjorde däremot sitt bästa för att slippa ta ställning mot fri invandring. Denna stämning av landsförräderi levde kvar även i samband med valet 2022. I detta val blev SD större än Moderaterna. Utan flyktinginvandringen skulle SD aldrig ha vuxit så snabbt och mycket som partiet har gjort.

Flyktingfrågan har utgjort en gordisk knut i svensk politik. Flera partier insåg problemen med Sveriges väldiga flyktingmottagande. Men samtidigt har det varit viktigare för nästan alla partier att inte tycka som SD än att ta itu med dessa problem. Och detta har straffat sig.

Tre utgångspunkter då vi formulerar oss och agerar

*** Fri invandring inte möjlig under kapitalismen**

Den svenska asyl- och integrationspolitiken har misslyckats. Om någon slutsats kan dras av detta är det att inget enskilt land kan bedriva en politik för fri invandring under kapitalismen – ännu mindre när inget annat land gör det.

*** Rimlig fördelning av de asylsökande mellan EU-länderna**

En av de viktigaste erfarenheterna av den stora flyktingvågen åren 2015 och 2016 är att EU-länderna måste fördela de asylsökande utifrån storleken på befolkning och den ekonomiska styrkan.

*** Integrering genom handling**

Under lång tid har frågor som hur kampen ska organiseras till försvar av reallöner och anställningstrygghet, sjukvård och pensioner, hamnat i skymundan i Sverige. Det krävs enhetsinitiativ för att sätta dessa frågor på dagordningen.

Något som har skymt klassfrågorna och splittrat arbetarna är frågan om flyktinginvandringen. Ett parti som Sverigedemokraterna hetsar ständigt mot alla muslimer i Sverige. Samtidigt har islamisterna i Muslimska brödrskapet ställt sig i spetsen för en lögnaktig hatkampanj mot Sveriges alla socialtjänster – samma brödrskap som utgör en åsiktspolis mot andra muslimer. Både Sverigedemokraterna och Muslimska brödrskapet tjänar aktivt kapitalets intressen. SD splittrar svenska arbetare från deras muslimska kamrater genom sina utfall. Brödrskapet bygger murar mellan muslimska arbetare och deras svenska kamrater genom sina lögnaktiga konspirationsteorier. Många muslimer står samtidigt utanför samhället. Det som krävs är integrering genom handling. Det är inte möjligt att försvara reallöner och anställningstrygghet, sjukvård och pensioner om inte etniskt svenska och muslimska arbetare kämpar tillsammans. Sådana enhetsinitiativ krävs både i försvaret av levnadsstandarden och mot den splittring som både SD och brödrskapet eftersträvar.